

DE KRABBENKOOI

Leren van en met elkaar!

Pestprotocol

De Krabbenkooi

2021-2026

Inhoudsopgave

1.	Korte inleiding pesten en KiVa	blz. 2 - 3
2.	Verantwoording	blz. 4
3.	Voorwaarden	blz. 6
4.	Verschil tussen plagen en pesten	blz. 7
5.	Signalen van pesterijen	blz. 8
6.	Digitaal pesten	blz. 9
7.	Rollen bij pesten	blz. 10
8.	Stapsgewijze aanpak van ruzies/ pestgedrag	blz.11
9.	Mogelijke adviezen aan de ouders	blz.14
10.	Beslisboom bij pesten	blz.15-16

Korte inleiding pesten en KiVa

Pesten

Pesten is op veel Nederlandse scholen een probleem. Gemiddeld worden drie leerlingen per klas gepest. Over pesten en de gevolgen daarvan maken veel kinderen, maar ook ouders en leerkrachten, zich terecht zorgen. Veel scholen gebruiken programma's tegen pesten. Vaak is helemaal niet duidelijk of deze werken. Ze zijn nooit geëvalueerd en kunnen zelfs averechtse effecten hebben.

De hele groep

Pesten gebeurt met opzet en meer dan één keer. Kinderen die gepest worden, vinden het vaak moeilijk om zichzelf te verdedigen. Pesten gebeurt vaak niet alleen tussen pesters en slachtoffers; meestal zijn er meer kinderen bij betrokken. Zo worden pesters aangemoedigd en geholpen door meelopers waardoor ze zich in hun gedrag gesterkt voelen. Ook houden veel kinderen zich afzijdig. Ze zien soms wel dat er gepest wordt, maar grijpen niet in. Gelukkig zijn er ook kinderen die wél de moed hebben om in te grijpen en de gepeste kinderen helpen.

De methode KiVa en Pesten

- KiVa is een antipestprogramma uit Finland met preventieve & curatieve maatregelen om pesten te voorkomen en terug te dringen;
- KiVa is het beste antipestprogramma van de wereld (uit Cambridge: Farrington & Ttofi, 2010);
- KiVa reduceert pesten;
- KiVa verhoogt welzijn, motivatie en schoolprestaties van **alle** leerlingen;
- KiVa wordt in Finland al op 90% van de scholen gebruikt;
- In de periode 2012- 2014 werd onderzocht of KiVa ook in Nederland werkt. Onze school is uitverkoren geweest om deel te nemen aan het onderzoek. Vandaar dat we alle trainingen hebben doorlopen en de methode hebben gekregen;
- Het KiVa team is in de pauzes te herkennen aan de gele hesjes. Zo weten leerlingen bij wie ze terecht kunnen.

Bij KiVa ligt de focus op het functioneren van de hele groep. Het gaat niet alleen om pesters en slachtoffers. Het aantrekkelijke van het programma is dat er geen leerlingen uit de groep worden gelicht, omdat ervan uit wordt gegaan dat iedereen in de groep een bepaalde rol

heeft. KiVa geeft leerkrachten en niet onderwijzend personeel kennis en vaardigheden om positieve groepsvorming te stimuleren om zo de rust in de groep te bewaren. De sleutel tot de groep ligt vaak bij omstanders die niet direct bij pesten betrokken zijn.

Daarnaast gaat KiVa uit van de goede sociale positie die pesters vaak hebben. Pesters zijn vaak stoere en opvallende leerlingen in de klas. Juist doordat pesters vaak status krijgen van klasgenoten staan ze veel sterker dan hun slachtoffers. Dit is iets dat KiVa probeert te veranderen. KiVa zorgt er namelijk voor dat er een positieve verandering optreedt in het gedrag van klasgenoten. Het doel is om buitenstaanders en leerkrachten te stimuleren om te laten zien dat ze tegen pesten zijn en dat ze slachtoffers ondersteunen.

Verantwoording

Dit pestprotocol heeft als streven:

“Alle kinderen in hun basisschoolperiode de veiligheid te bieden die nodig is voor een optimale ontwikkeling”.

We hebben afspraken gemaakt over wat we verwachten van kinderen, leerkrachten en andere betrokkenen op het gebied van hun eigen gedrag en de omgang met elkaar. Door deze regels en afspraken zichtbaar te maken, of onder de aandacht te brengen, kunnen kinderen en volwassenen, elkaar aanspreken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Deze afgesproken gedrags- en omgangsregels zijn hieronder weergegeven en komen uit de methode KiVa voor de midden- en bovenbouw. Voor de kleuter- en onderbouw hebben we andere regels die uit de methode KiVa voor de onderbouw komen.

Regels die gelden in alle groepen van onze school:

1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect.
2. We maken er samen een fijne groep van.
3. We praten met elkaar en gebruiken daarbij ik-taal.
4. We willen dat pesten stopt!
5. We gaan goed met elkaar om.
6. We helpen elkaar.
7. We komen voor elkaar op.

Regels die worden behandeld bij de methode voor de onderbouw:

1. We willen samen een groep zijn want dat is fijn.
2. Boos, verdrietig, blij: houd rekening met mij.
3. We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij.
4. We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal.
5. We gaan goed met elkaar om.
6. We helpen elkaar.
7. We komen voor elkaar op.

Voorwaarden

Ondanks alle inspanningen die een school soms levert, komt pesten helaas toch op iedere school voor. Het pesten willen wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

1: Pesten wordt als probleem gezien door:

- a: de leerlingen (slachtoffers, pesters, assistenten, verdedigers, versterkers, buitenstaander),
- b: de medewerkers van school (leerkrachten, IB-ers, directie)
- c: de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

2: De school zet zich in om pestproblemen te voorkomen.

Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna samen met hen regels worden vastgesteld en doorgesproken.

3: Als pesten optreedt, moet de school, inclusief de betrokken personen – leerkrachten, IB-er en directie dit signaleren en er duidelijk stelling in nemen en actie op nemen. (i.s.m. de ouders.) **Zie aanpak hoofdstuk 8.**

4: Wanneer het pesten ondanks alle preventieve en curatieve inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie **“stapsgewijze aanpak” hoofdstuk 8.**

Verschil tussen plagen en pesten

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding.

Wat is pesten?

1. Pesten is vervelend gedrag dat steeds maar weer opnieuw (herhaaldelijk) gebeurt.
2. Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, tussen de pester en het slachtoffer; het slachtoffer kan zich meestal niet verdedigen.
3. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het welzijn van het slachtoffer.

Pesten kan op veel verschillende manieren gebeuren, zoals:

- Verbaal: door iemand uit te schelden, belachelijk te maken, te beledigen, te bedreigen of iemand te dwingen iets tegen de eigen zin te doen;
- Fysiek en materieel: door iemand te slaan, schoppen, of duwen of geld of spullen af te pakken of kapot te maken;
- Relationeel: door iemand buiten te sluiten, te negeren, of leugens of roddels over anderen te verspreiden;
- Digitaal: door gemene of beledigende berichten, telefoontjes of afbeeldingen via het mobieltje of de computer te versturen;
- Discriminatie: door scheldwoorden, opmerkingen of gebaren te maken die betrekking hebben op ras, huidskleur, religie of seksuele oriëntatie;

Dit alles kan tot gevolg hebben dat het kind psychisch lijdt onder deze gebeurtenissen.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie;
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt ;
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Traditioneel en digitaal pesten

Binnen dit pestprotocol wordt een onderscheid gemaakt tussen traditioneel en digitaal pesten. Aan het laatstgenoemde wordt in een apart hoofdstuk aandacht gegeven.

Signalen van pesterijen

Signalen dat uw kind wordt gepest

Anders dan voorheen:

- wil uw kind om onduidelijke redenen thuisblijven;
- komt uw kind thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt uw kind steeds spullen kwijt;
- trekt uw kind zich terug, is het stil en lijkt het zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- heeft uw kind nachtmerries of huilt het zichzelf in slaap;
- heeft uw kind onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is uw kind chagrijnig, snel boos of lastig;
- is uw kind vaak alleen, brengt het geen vriendjes meer mee naar huis.

Dit zijn signalen die kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft natuurlijk niet.

Vaak kan er ook een andere reden zijn voor verandering in het gedrag.

Ouders kennen hun eigen kind het best en weten hoe hun kind aangeeft dat het niet goed gaat. *Belangrijk is dat er gedragsverandering optreedt.*

Signalen dat uw kind pest

Kinderen die pesten:

- doen vaak op een overdreven manier stoer;
- kunnen tegendraads en opstandig zijn;
- kunnen zich niet inleven in gevoelens van anderen;
- roddelen en verspreiden vervelende geruchten;
- kunnen agressief zijn;
- hebben soms slechte schoolprestaties.

Ook hier zijn er veel signalen die kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft natuurlijk niet.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen niet acceptabel zijn.

Digitaal pesten

Onderdeel van het pestprotocol

Digitaal pesten is een onderdeel van traditioneel pesten.
Op school hanteren we een internetprotocol vanaf groep 7.

Vormen van digitaal pesten

Anonieme berichten/beeldmateriaal versturen via de social media (te denken app, facebook, twitter, sms) schelden, roddelen, bedreigen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mail bom, etc.

Gevolgen binnen en buiten de school

Digitaal pesten gebeurt binnen en buiten de school. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten kunnen er onder lijden. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Rollen bij pesten

Bij pesten zien we verschillende rollen, de bekendste zijn de rollen van pester en gepeste. Minder bekend zijn de rollen die de omstanders innemen. Deze omstanders hebben vaak zonder dat zij het zich bewust zijn, invloed op het pesten.

De Pester:

De pester is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. Denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt. Pesters hebben vaak een machtspositie in de groep. Ze hebben die macht doordat anderen bijvoorbeeld bang voor hen zijn, of omdat zij bepaalde eigenschappen hebben die door de anderen worden bewonderd. Het kan ook zijn dat pesters macht hebben doordat zij er goed in zijn anderen te beïnvloeden.

Het slachtoffer:

Het slachtoffer voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang nog meer gepest te worden.

De versterker:

De versterker moedigt pesters aan.

De assistent:

De assistent gaat actief mee-pestten met de pester.

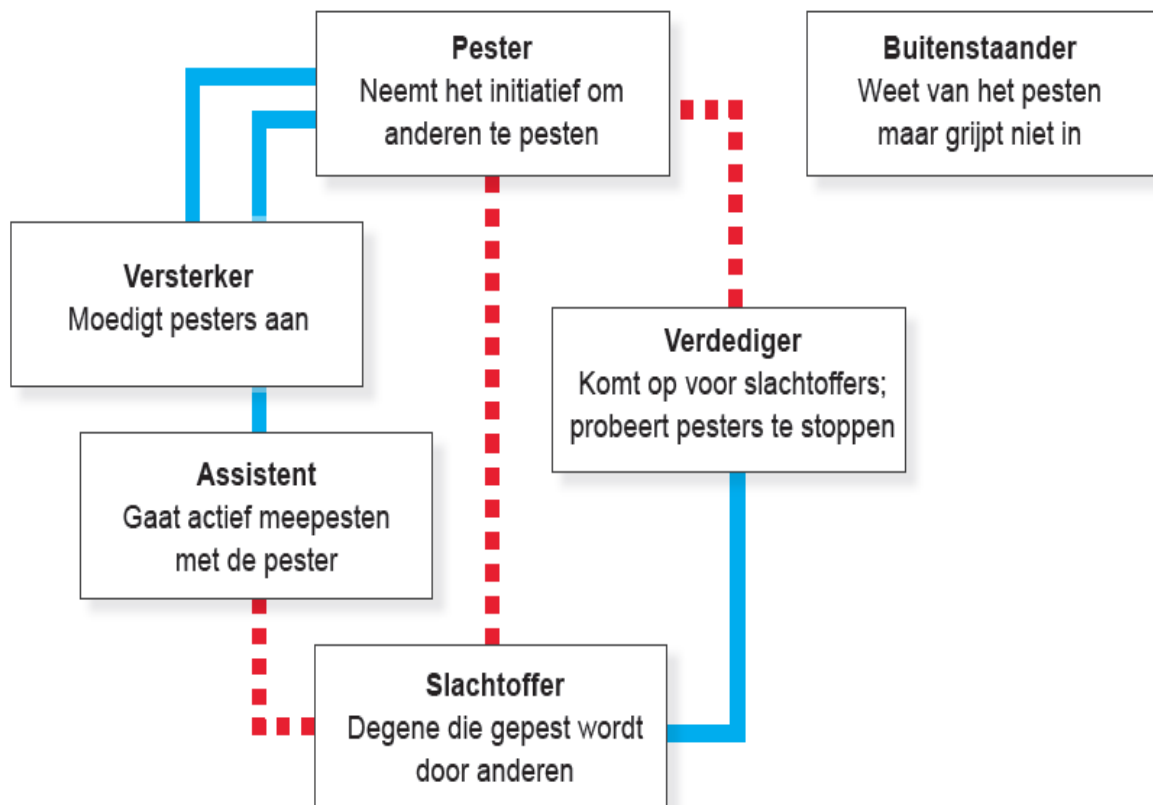
De verdediger:

De verdediger komt op voor slachtoffers; probeert pesters te stoppen.

De buitenstaander:

De buitenstaander weet van het pesten, maar grijpt niet in.

Stapsgewijze aanpak van ruzies / pestgedrag

Als ondanks de preventie van pesten zich toch pestgevallen voordoen en wanneer de leerkracht zich handelingsverlegen voelt, kan het KiVa-team ingrijpen.

Op onze school hebben we een sociaal-emotionele werkgroep waar KiVa onder valt. Deze werkgroep ondersteunt het hele team van de school, de kinderen en ouders. De teamleden die in deze werkgroep zitten, zijn:

- Nathalie van Ioon, leerkracht onderbouw.
- Carin Bakker, leerkracht onderbouw.
- Bianca van den Kieboom, leerkracht middenbouw.
- Monique Gillesse, leerkracht middenbouw.
- Francie van Kemenade, leerkracht bovenbouw. (Tevens anti-pest coördinator)

Op basis van de definitie van pesten en op basis van signalering en observaties:

- Herhaaldelijk
- Machtsverschil
- Negatieve gevolgen voor gepeste leerling

Oplossing steungroepaanpak:

De steungroepaanpak zal worden opgepakt door de anti-pestcoördinator of de intern begeleider. Volgens de volgende stappen zal er gehandeld worden:

- Stap 1: Gesprek met gepeste kind
 - Ik wil je helpen
 - Samenstellen steungroep: pesters, meelopers, pro-sociale kinderen (5-6 kinderen)
- Stap 2: Gesprek met de steungroep
 - Inventariseren ideeën en afspreken hoe gepeste kind geholpen kan worden, dit, door middel van een "ik" afspraak.
- Stap 3: Evaluatie met gepeste kind
 - Is de situatie veranderd? Wat moet er nog meer veranderen?
- Stap 4: Evaluatie met steungroep
 - Is de situatie veranderd? Wat moet er nog meer veranderen?

1. Uitgangspunten steungroepaanpak:

- De vervelende gebeurtenissen moeten stoppen.
- We veroordelen niet; **niemand krijgt de schuld.**
- Gevoelens staan centraal; het gaat niet om waarheidsvinding (wat er is gebeurd)
- **We kijken juist vooruit:** hoe kunnen we ervoor zorgen dat het weer fijn wordt voor iedereen in de klas?
- Oplossingsgericht
- **Gezamenlijk** lossen we problemen op

2. Vervolg:

Mogelijke adviezen aan de ouders van “De Krabbenkooi”

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem **bespreekbaar** te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Leer uw kind opkomen voor zichzelf -> weerbaarheid. Bv d.m.v. SOVA training.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

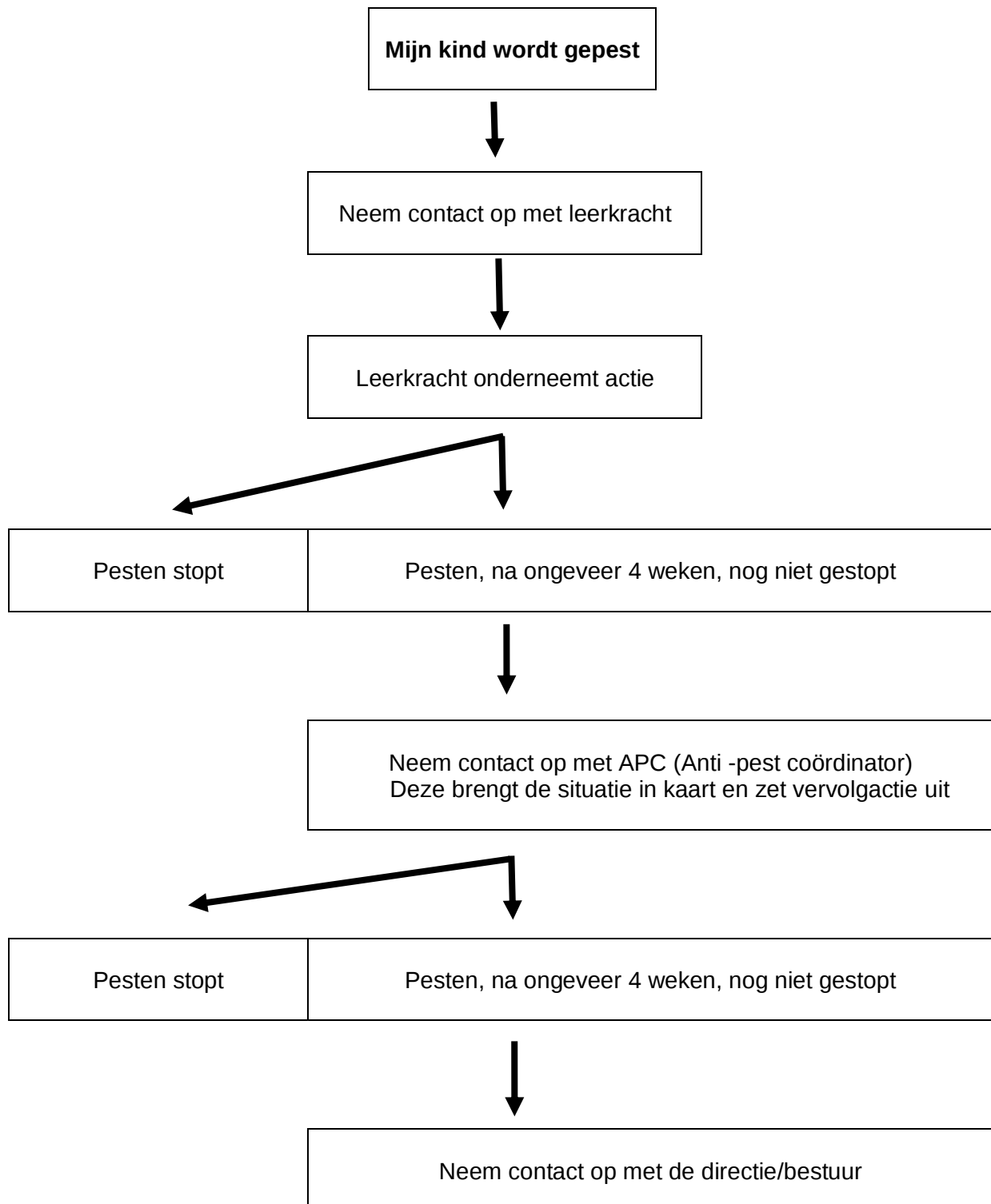
Alle andere ouders:

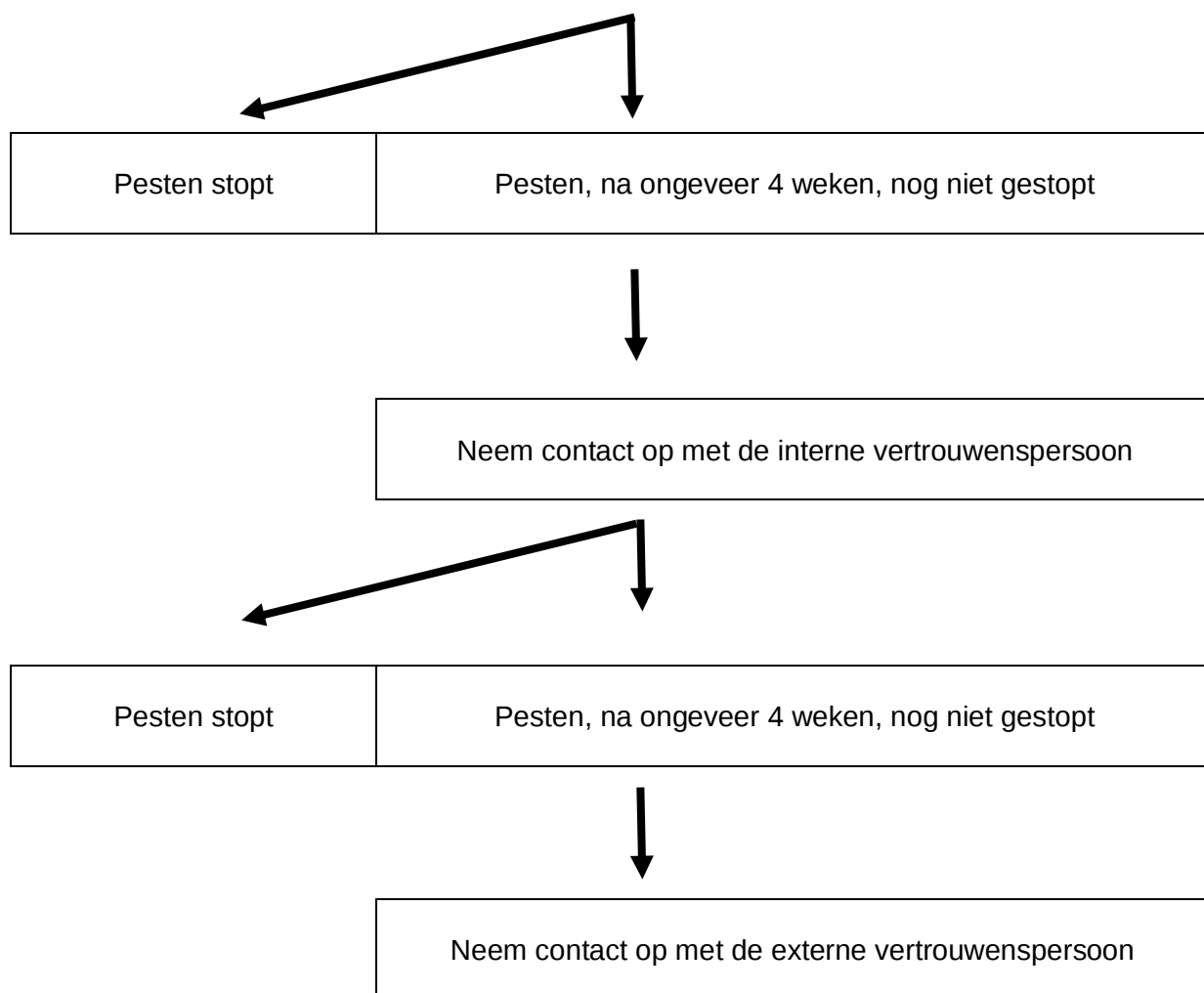
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

De medewerkers van school en de medezeggenschapsraad
onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.

Beslisboom bij pesten

Anti-pest-coördinator:	Francie van Kemenade
Directie:	Kristel Woestenburg
Intern begeleider:	Marcella Schepers
Intern vertrouwenspersoon:	Marian van de Graaff en Monique Gillesse
Extern vertrouwenspersoon:	Dimphy van Poppel